

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА

освітнього компонента

**ОДФ 2. 16 Методика навчання громадянської та
історичної освітньої галузі**

підготовки

бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

013 Початкова освіта
(код і найменування спеціальності)

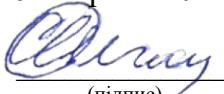
2024 рік

Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2. 16 Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі для студентів спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти 3 курсу.

Розробник: Лук'яник Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДФ 2. 02 Загальна психологія ОДФ 2. 04 Загальна педагогіка ОДФ 2. 06 Дидактика ОДФ 2. 07 Технології освітнього процесу в НУШ	
Курс	3	3
Семестр / триместр	5	6
Загальний обсяг годин / кредитів	90/3	90/3
Кількість змістовних модулів	2	2
Годин на аудиторне вивчення	30	10
Годин на самостійне вивчення	60	80
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі» є: ознайомити студентів із навчальними програмами НУШ, метою, завданнями, цілями Державного стандарту початкової освіти щодо реалізації історичної та громадянської освітньої галузі та формувати в них вміння і навички, які сприятимуть досягненню учнями очікуваних результатів навчання, які визначені даною освітньою галуззю: формування у студентів системи дидактико-методичних знань, умінь і навичок формування в молодших школярів громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свободи людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування комплексу умінь і навичок щодо застосування соціальних та громадянських практик в освітньому процесі початкової школи відповідно до вимог концепції «Нова українська школа»;
- формування вміння обирати основні положення, що визначають зміст, організаційні форми та методи освітнього процесу відповідно до загальних цілей громадянської та історичної освітньої галузі;
- формування умінь моделювати систему діяльності учнів, що сприятиме формуванню в них громадянської та історичної компетентностей;
- усвідомлення концепції громадянської та історичної освіти, принципів формування соціальної, громадянської, історичної та інших компетентностей спрямованих на формування діяльного члена громади та суспільства, який розуміє принципи та механізми функціонування суспільства, є вільною особистістю, яка визнає загальнолюдські й національні цінності та керується морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у власній поведінці, способи їх втілення в освітньому процесі початкової освіти;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компоненту громадянської культури особистості.

Інтегральна компетентність ІК

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері мовознавства, що передбачають застосування основних лінгвістичних теорій та методів та характеризуються комплексністю та визначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання

ПР-01 Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-05 Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.
ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

Після вивчення курсу «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі» студенти повинні **знати**:

- значимість вивчення курсу «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі»;
- зв'язок методики викладання громадянської та історичної освітньої галузі з іншими науками;
- завдання і зміст громадянської та історичної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту;
- міжпредметні зв'язки громадянської та історичної освітньої галузі з дисциплінами середньої школи.

Студенти повинні володіти:

- володіти знаннями і вміннями із навчальної дисципліни, достатніми для навчання громадянської та історичної освітньої галузі;
- особливості використання сучасних науково обґрунтованих і найбільш адекватних прийомів, методів і засобів виховання з урахуванням індивідуальних особливостей;
- особливості організації взаємодії між учасниками виховного процесу;

вміти:

- проєктувати освітній процес із застосуванням сучасних технологій, відповідних загальним і специфічним закономірностям та особливостям віковим та індивідуальним особливостям молодших школярів;
- моделювати навчальні заняття з громадянської та історичної освіти інтегруючи різні освітні галузі з застосуванням сучасних педагогічних технологій навчання, визначати їхнє навчально-методичне забезпечення;
- аналізувати навчально-методичні комплекти з громадянської та історичної освіти для початкової школи, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до дидактичних вимог;
- аналізувати перспективний педагогічний досвід учителів із застосування сучасних технологій навчання громадянській та історичній освіті молодших школярів для подальшого його впровадження в навчально-освітній процес початкової школи

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Теоретичні аспекти громадянської та історичної освітньої галузі

Тема 1. Теоретичні основи методики викладання громадянської та історичної освіти, її загальноосвітні та виховні завдання. Предмет і завдання методики навчання громадянської та історичної освіти. Мета громадянської та історичної освітньої галузі. Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі. Зв'язок методики навчання громадянської та історичної освіти з іншими предметами. Головні завдання громадянської та історичної освіти у початковій школі. Громадянська та історична освітня галузь у змісті типових освітніх програм початкової школи. Громадянська та історична освіта в контексті Державного стандарту початкової освіти.

Література [2]

Тема 2. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освіти. Формула нової української школи (9 компонентів). Компоненти Концепції «Нова українська школа». Мета початкової освіти. Чинники якісної початкової освіти. Цикли початкової освіти. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Мета та завдання громадянської та історичної освіти відповідно до Державного стандарту початкової освіти. Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з урахуванням компетентнісного підходу до навчання. Громадянська і історична освіта в Концепції Нової української школи.

Література [1,5]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Основні методичні засади формування громадянської та історичної освіти в молодших школярів

Тема 3. Теоретико -дидактичні засади організації навчання, навчальної діяльності у контексті реалізації завдань громадянської та історичної освітньої галузі. Проблемне навчання в ході вивчення громадянської та історичної освітньої галузі. Проблемне навчання. Головні умови успішності проблемного навчання. Головні психолого -педагогічна цілі проблемного навчання. Форми проблемного навчання. Принципи проблемного навчання. Інтегроване навчання в процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі. Ознаки інтегрованого уроку. Підготовка вчителя до інтегрованого уроку. Особливості організації та проведення інтегрованих занять в контексті вивчення громадянської та історичної освітньої галузі .

Література [3,6]

Тема 4. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі. Особистісно-орієнтована технологія навчання. Технологія групової навчальної діяльності школярів. Технологія розвивального навчання. Технологія формування творчої особистості. Технологія навчання як дослідження. Класифікація методів навчання громадянської та історичної освіти.

Література [4,8]

Тема 5. Методика формування громадянської та історичної компетентностей у структурі навчання змістових ліній. Розуміння самоідентифікації елементарної інформації про людину, як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності, компетентності у структурі навчання змістових ліній:

1. «Я – Людина» / «Людина».
2. «Людина серед людей» / «Я серед людей».
3. «Моя культурна спадщина»
4. «Моя шкільна та місцева громади»
5. «Людина в суспільстві» / «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Література [5,8]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												Форма контролю
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
90	10	10	10		60	90	10	10	10		60		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.													
Теоретичні аспекти громадянської та історичної освітньої галузі													
Тема1. Теоретичні основи методики викладання громадянської та історичної освіти, її загальноосвітні та виховні завдання.	8	2				6	8	2				6	У
Тема2. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освіти.	8	2				6	8					8	У
Тема 3. Формування громадянської та історичної компетентності в учнів початкової школи засобом інтегрованого підходу в умовах навчання інших освітніх галузей Державного стандарту початкової загальної середньої освіти.	8		2			6	8					8	У
Тема 4. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освіти в початкових класах	10		2	2		6	10	2				8	ПК. КР
Тема 5. Методика формування громадянської та історичної компетентності у структурі навчання змістової лінії «Я – Людина» / «Людина».	10		2	2		6	10	2				8	У
Тема 6. Методика навчання змістової лінії «Людина серед людей» / «Я серед людей».	8			2		6	8					8	У
Разом за змістовим модулем	52	4	6	6		36	52	6				46	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.													
Основні методичні засади формування громадянської та історичної освіти в молодших школярів													
Тема 7. Теоретико -	8	2				6	8	2				6	У

дидактичні засади організації навчання, навчальної діяльності у контексті реалізації завдань громадянської та історичної освітньої галузі.													
Тема 8. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі.	8	2				6	8	2				6	У
Тема 9. Методика формування громадянської та історичної компетентностей у структурі навчання змістових ліній.	12	2	2	2		6	12					12	У
Тема 10. Методика навчання змістової лінії «Моя культурна спадщина» у структурі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта».	10		2	2		6	10					10	У
Разом за змістовним модулем	38	6	4	4		24	38	4				34	
Усього годин	90	10	10	10		60	90	10				80	

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К
інші - _____

5. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Теоретичні основи методики викладання громадянської та історичної освіти, її загальноосвітні та виховні завдання.	2	2	-
2	Тема 2. Методологічні основи навчання громадянської та історичної освіти.	2	2	-
3	Тема 3. Теоретико -дидактичні засади організації навчання, навчальної діяльності у контексті реалізації завдань громадянської та історичної освітньої галузі.	2	2	-
4	Тема 4. Технології навчання громадянської та історичної освітньої галузі.	2	2	-
5	Тема 5. Методика формування громадянської та історичної компетентностей у структурі навчання змістових ліній.	2	2	
	Усього годин	10	10	-

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Формування громадянської та історичної компетентності в учнів початкової школи засобом інтегрованого підходу в умовах навчання інших освітніх галузей Державного стандарту початкової загальної середньої освіти.	2	2	5
2	Тема 2. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освіти в початкових класах	2	2	5
3	Тема 3. Методика формування громадянської та історичної компетентності у структурі навчання змістової лінії «Я – Людина» / «Людина».	2	2	5
4	Тема 4. Методика формування громадянської та історичної компетентностей у структурі навчання змістових ліній.	2	2	5
5	Тема 5. Методика навчання змістової лінії «Моя культурна спадщина» у структурі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта».	2	2	5
Усього годин		10	10	25

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Особливості організації освітнього середовища в контексті вивчення громадянської та історичної освіти в початкових класах	2	2	5
2	Тема 2. Методика формування громадянської та історичної компетентності у структурі навчання змістової лінії «Я – Людина» / «Людина».	2	2	5
3	Тема 3. Методика навчання змістової лінії «Людина серед людей» / «Я серед людей».	2	2	5
4	Тема 4. Методика формування громадянської та історичної компетентностей у структурі навчання змістових ліній.	2	2	5
5	Тема 5. Методика навчання змістової лінії «Моя культурна спадщина» у структурі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта».	2	2	5
Усього годин		10	4	25

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Дослідити своє походження, родовід.	6	6	2

2	Обґрунтувати традиції і свята, які шанують у родині, родині друзів та однокласників.	6	6	2
3	Підібрати погляди відомих людей про вислів «бути Людиною».	6	6	2
4	Скласти перелік чеснот / рис характеру, якими володіє літературний персонаж чи історична постать - представника українського народу.	6	6	2
5	Виписати права та обов'язки людини. Установити їх взаємозалежність.	6	6	2
6	Презентувати проєкт на тему «Приватний простір і громадські місця: у чому відмінність. Правила поведінки у громадських місцях».	6	6	2
7	Підготувати есе на одну з тем: Хто такі герої (на прикладах із національної історії)? Мої герої та їхні вчинки (персонажі 2 книжок, мультфільмів, кінофільмів, батьки, інші родичі, знайомі).	6	6	2
8	Підготувати та презентувати проєкт «Україна та її сусіди».	6	6	2
9	Підготувати проєкт на тему «Атрибути Української держави: назва, прапор, герб, гімн, столиця, офіційна державна мова, валюта».	6	6	2
10	Дослідити та презентувати проєкт «Правила добродійності. Люди – різні, але всі ми – рівні. Види дискримінації (на прикладах). Негідні (аморальні) вчинки. Як протидіяти негідним учинкам?».	6	6	2
Усього годин		60	60	20

10. Методи навчання:

Загальні:

- **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.
- **Наочні** методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
- **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
- **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій).
- **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

– *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПР 01, 03 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР 02, 04 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПР 05 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПР 06 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПР 09 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР 16 - лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація.

11. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- дистанційний контроль;
- іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти. Іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	40	100
Поточний контроль										
4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контроль самостійної роботи										
2	3	2	3	2	3	3	3	3		

14. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B		
75–82	C	добре	
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;

- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

15. Завдання для іспиту

Іспит з дисципліни включає виконання студентами індивідуальної роботи. Індивідуальна робота студентів полягає у виконанні індивідуального пошукового творчого завдання та складається з наступних етапів:

- обрання однієї із запропонованих тем;
- теоретичне опрацювання теми через збір, конспектування та анотування наукової літератури;
- аналіз зібраних наукових джерел;
- написання творчого звіту про ступінь розробки даної проблеми в сучасній лінгвістичній теорії та практиці у вигляді наукових тез;
- захист звіту.

16. Питання на іспит

1. Предмет і завдання курсу «Методика навчання громадянської та історичної освітньої галузі.
2. Принципи відбору і послідовності вивчення навчального матеріалу з громадянської та історичної освітньої галузі в початковій школі.
3. Методологічні основи методики викладання громадянської та історичної освітньої галузі.
4. Поняття методу навчання у викладанні громадянської та історичної освітньої галузі. Цілісний підхід до методу. Методи і прийоми у структурі методів навчання.
5. Планування та структурування змісту курсу громадянської та історичної освітньої галузі.
6. Особливості змістового забезпечення громадянської та історичної освітньої галузі
7. Основні організаційні форми навчального процесу курсу громадянської та історичної освітньої галузі.
8. Принципи відбору змісту і побудови шкільного курсу «Я досліджую світ».
9. Мета, завдання та види перевірки навчання громадянської та історичної. 1
10. Інтегрований підхід до навчання громадянської та історичної у початковій школі.
17. Реалізація індивідуального та диференційованого підходу до вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
18. Міжпредметні зв'язки на уроках «Я досліджую світ» з дисциплінами початкової школи.
19. Економічне виховання молодших школярів при вивченні громадянської та історичної освітньої галузі.
21. Роль інтеграції у підвищенні якості проведення уроків громадянської та історичної освіти.
22. Особливості розвивального навчання. Її розвивальний зміст.
23. Зв'язок методики викладання громадянської та історичної освітньої галузі з іншими науками.
30. Завдання і зміст громадянської та історичної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту.
31. Міжпредметні зв'язки громадянської та історичної освітньої галузі з дисциплінами середньої школи.
38. Використання наочних посібників у процесі застосування словесних методів навчання громадянської та історичної освітньої галузі.
39. Самостійна робота учнів у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
40. Основні типи уроків курсу «Я досліджую світ» у початковій школі.
41. Здійснення міжпредметних зв'язків на уроках «Я досліджую світ»
42. Роль довкілля в естетичному вихованні дітей.
43. Практичні методи навчання при вивченні курсу «Я досліджую світ», їх характеристика.
44. Здійснення народознавчого підходу учнів початкової школи при вивченні курсу «Я досліджую світ».
45. Наочні посібники. Види наочних посібників. Дидактичні вимоги до них. Методика роботи з різними видами наочних посібників.
46. Ігрова діяльність у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
47. Форми організації навчання громадянської та історичної освітньої галузі за різними критеріями.
48. Мета, завдання, зміст, обов'язкові та очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі Типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом Р.Б. Шияна.
49. Мета та завдання навчальної програми «Я досліджую світ» для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко.

50. Диференціація та індивідуалізація завдань на уроках «Я досліджую світ».
51. Мультимедійні та технічні засоби навчання та методика їх використання у процесі вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
53. Письмова перевірка знань і вмінь учнів на уроках «Я досліджую світ»: види, методика проведення.
54. Методика проведення експериментальної перевірки знань і вмінь учнів на уроках «Я досліджую світ».
55. Інноваційні технології вивчення громадянської та історичної освітньої галузі.
56. Особливості розвивального навчання.

17. Методичне забезпечення

1. навчальна програма дисципліни;
2. робоча навчальна програма дисципліни;
3. залікові матеріали;
4. конспекти лекцій;
5. інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
6. інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Бібік Н.М. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
2. Грик М. А. Щодо співвідношення категорій "громадянське суспільство" та Громадянське суспільство України: сучасний стан і перспективи впровадження громадянського суспільства [Текст]. Київ : Істина, 2007. 240с.
3. Закон України «Про громадські об'єднання». Відомості Верховної Ради України. 2013. №1.
4. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2019. 304 с.
5. Іонова О. М. Підготовка майбутніх учителів до застосування інтегрованих форм організації навчального процесу в початковій школі [Текст] : [монографія] / О. М. Іонова, Н. М. Сінопальнікова; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т педагогіки та психології. Харків : Щедра садиба плюс, 2014. 263 с.
6. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Офіційний вісник України. 2010. № 72/1. Ст. 2598.
7. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Освіта України. № 8. 2017. С. 12-16.
8. Луцан Н. І. «Людина і світ» в інноваційних педагогічних технологіях: навч. посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2018. 184 с.
9. Людина і світ: Підруч. / Гол. ред. проф. Л.В. Губерський. К.: Знання, 2021. 350 с.
10. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник /М.В.Михайліченко, Я.М. Рудик К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.

Додаткова література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. К., 2018. 123 с.
2. Крамаренко А.М. Методика викладання освітньої галузі „ЯДС”: навч. посіб. Донецьк : вид-во "Ноулідж", 2020. 394 с.
3. Крамаренко А.М. Методика навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство» : навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2017. 394 с.
4. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі: Навч. Посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. 223 с.

5. Ліннік О. О. Методика викладання освітньої галузі «Людина і світ». К.: Видавничий Дім «Слово», 2017. 248 с.
6. Міжнародний пакт про громадянські права: позиція держави та погляд громадянського суспільства. Київ: Істина, 2017. 240 с.
7. Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. Сучасні педагогічні технології: навч. посібник. К., 2017. С. 9–14.
8. Освітні технології: навч.- метод. посібник / За заг. ред. О. М. Пехоти. К., 2019. С. 17–18.
9. Права людини (автори: Ремех Т. О., Пометун О. І.) (збірник навчальних програм для учнів 1–9 класів основної школи та 10–11-х класів суспільно-гуманітарного напрямку старшої школи. Частина III. Київ. 2010.
10. Стребна О. В. Методологічні аспекти викладання навчального предмета «Я у світі». Педагогічний альманах. 2016. Випуск 16. С. 65-69.
11. Типові освітні програми для закл.загальної середньої освіти: 1-2 класи. К.: ТД «Освіта-центр», 2018. 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/17911/.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL: <http://nus.org.ua/news/uryadopublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>
3. Концепція “Нова українська школа”. URL: <http://nus.org.ua>.
4. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/.../2018/.../1-kontseptsiya-rozvitku-gromosviti-v-ukraini> 1701201/.
5. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-gromadyanskoyi-osviti-v-ukrayini>, с.1
6. Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3-4 класи (оновлено). URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/pochatkova-shkola.htm/>
7. Типова освітня програма під керівництвом О. Я. Савченко; <https://mon.gov.ua>.
8. Типова освітня програма під керівництвом Р. Б. Шияна. <https://mon.gov.ua>.
9. Про проект “Живемо в демократії”. URL: <https://www.livingdemocracy.com.ua/>.

Офіційні сайти державних органів: www.rada.gov.ua/laws

- офіційний сайт Верховної Ради України <http://nsj.gov.ua/ua/about/regulations/>
- сайт Національної школи України <https://www.kmu.gov.ua/ua/npasearch>
- сайт Кабінету Міністрів України <https://www.president.gov.ua/documents/all>
- сайт офіційного представництва президента України